

Suomen Maantieteellinen Seura – Geografiska Sällskapet i Finland Toimintakertomus vuodelta 2008

Vuosi 2008 oli Suomen Maantieteellisen Seuran 120. toimintavuosi. Vuoden aikana seura muun muassa toteutti jäsenkyselynsä Tiedekustantajien liiton apurahan turvin. Jäsenkyselyllä hallitus sai tärkeää tietoa jäsenistön näkemyksistä toiminnan kehittämiseksi. Seuran kustantamien julkaisujen artikkeleista pyydettiin runsaasti uudelleenjulkaisulupia väitöskirjojen osiksi. Seura selvitti vuoden aikana myös palkintomitaliensa tilanteen ja saajaluettelon.

Maantieteen päivät järjestettiin Tampereen yliopistolla. Teemanäkökulma oli ”Paikallinen globaali yhteiskunta”. Päiville osallistui noin 200 maantieteilijää ja lähitieteenalajen edustajaa. Esitelmiä pidettiin lähes 70. Teemaryhmiä oli yhteensä 18. Osallistumisaktiivisuus päiville oli erinomaisen runsas. Päivien iltatilaisuudessa palkittiin kaksi maantieteen tutkimuksen ja opetuksen alalla ansioitunutta henkilöä: emeritusprofessori Lauri Hautamäki sai Leiviskä-mitalin ja emeritusprofessori Seppo Siirilä Ragnar Hult -mitalin.

Terra-lehden vuoden 2008 teemanumero käsittelee konfliktien maantiedettä. *Terra* palvelee Seuran jäsenkuntaa myös uutisoimalla alan tapahtumista ja esittelemällä uutta kirjallisuutta. *Fenniasta* ilmestyi yksi nide (185: 2), jonka kolmessa artikkelissa käsitellään poliittista maantiedettä, maisemaa sekä Lounais-Suomen rannikkovesistöä.

Seura jatkoi edelleen maantieteen parhaiden reaalikoevastaajien palkitsemista. Kevään ja syksyn kirjoituksissa maisemakirjoilla palkittiin parhaat vastaajat.

Hallitus

Suomen Maantieteellisen Seuran hallituksen kokoonpano oli vuonna 2008 seuraava:

Puheenjohtaja:	Prof. Markku Tykkyläinen
Varapuheenjohtaja:	Fil. toht. Pirjo Hellemaa
Sihteeri:	Prof. Tommi Inkinen
Rahastonhoitaja:	Fil. kand. Tom Blom

Muut hallituksen jäsenet:
Fil. toht. Katariina Kosonen
Prof. Jukka Käyhkö
Fil. maist. Hannu Linkola
Prof. Markku Löytönen
Fil. maist. Jari-Pekka Mäkiäho
Fil. toht. Olli Ruth
Prof. Jarkko Saarinen

Seuran notaarina toimi edelleen fil. maist. Airi Töyrymäki.

Seuralle valittiin vuoden 2008 hallitus vaalikokouksessa 17. joulukuuta 2008. Vaalikokous valitsi Suomen Maantieteellisen Seuran puheenjohtajaksi edelleen Markku Tykkyläisen (2009) ja varapuheenjohtajaksi Pirjo Hellemaan (2009). Seuran sihteerinä jatkaa Tommi Inkinen (2007–2009) kuten myös rahastonhoitaja Tom Blom (2007–2009). Erovuorossa olleen Jukka Käyhkön tilalle hallitukseen valittiin fil. toht. Sanna Mäki (2009–

2011). Erovuorossa ollut Hannu Linkola valittiin uudelle kaudelle (2009–2011). Hallituksen jäseninä jatkavat myös Jari-Pekka Mäkiäho (2008–2010), Markku Löytönen (2007–2009), Olli Ruth (2008–2010) ja Jarkko Saarinen (2008–2010). Saarisen ollessa estyneenä vuonna 2009 hänen sijaisekseen hallituksen lisäjäseneksi kutsuttiin fil. toht. Toivo Muilu Oulun yliopiston maantieteen laitokselta.

Jäsenet

Seuran jäsenmäärä oli vuoden 2008 lopussa 912. Seuraan liittyi vuoden aikana 60 uutta vuosijäsentä. Jäsenkunnasta erosi tai jäsenluettelosta poistettiin 74 jäsentä. Seuralta oli vuoden lopussa neljä kunniajäsentä, joista suomalaisia oli kolme ja ulkomaalaisia yksi. Kirjeenvaihtajajäseniä oli vuoden lopussa 42, työjäseniä 132, vakinaisia jäseniä 8 ja vuosijäseniä 730.

Seuran vaalikokouksessa 17. joulukuuta 2008 päätettiin kutsua kaksi uutta kunniajäsentä. He ovat professori emeritus Kalevi Rikkinen (esittäjinä Pirjo Hellemaa ja Katariina Kosonen) ja professori emeritus Kauko Mikkonen (esittäjinä Pirjo Hellemaa ja Markku Tykkyläinen). Uusiksi kirjeenvaihtajajäseniksi ei tullut esityksiä. Uusiksi työjäseniksi kutsuttiin fil. toht. Timo Korkalainen (esittäjinä Alfred Colpeartin ja Markku Tykkyläinen), fil. toht. Katariina Soini, fil. toht. Toni Ahlqvist, fil. toht. Harri Tolvanen, fil. toht. Tuuli Toivonen, fil. toht. Anne Erkkilä (näissä esittäjinä Risto Kalliola ja Pentti Yli-Jokipii), yhteiskuntat. toht. Yrjö Myllylä (esittäjinä Markku Tykkyläinen ja Vesa Rautio) ja fil. toht. Jorma Tiitinen (esittäjinä Markku Tykkyläinen ja Pentti Yli-Jokipii).

Seuran työjäsenistä on kuoleman kautta poistunut lehtori Jaakko Havukkala, dosentti Jouko Alestalo ja professori Heikki Niini. Seura kunnioittaa heidän muistoaan.

Kokoukset

Vuosikokous pidettiin 25. helmikuuta 2008 Tieteiden talossa ja siihen otti osaa 9 jäsentä. Vuosikokouksen yhteydessä puheenjohtaja professori Markku Tykkyläinen piti esitelmän ”Kuinka tohtoroitumista voisi nopeuttaa”.

Vaalikokous pidettiin 17. joulukuuta 2008 Tieteiden talossa. Kokoukseen osallistui kuusi jäsentä. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat ja vahvistettiin vuoden 2009 hallituksen kokoonpano. Lisäksi keskusteltiin mahdollisuudesta muuttaa *Fennia* kaikille jäsenille jaettavaksi lehdeksi. Toimintavuoden aikana *hallitus* koontui kuusi kertaa. Hallituksen kokouksista ei makseta kokouspalkkioita, ainoastaan matkakulut korvataan.

Vuoden 2008 *Maantieteen päivät* pidettiin Tampereella 7.–8.11.2008. Tapahtuman avasivat Suomen Maantieteellisen Seuran puheenjohtaja Markku Tykkyläinen ja isäntä edusti puheenvuorollaan professori Jouni Häkli. Kutsuttuina puhujina esiintyivät professorit Lynn Staeheli (University of Edinburgh, Britannia), Matthew Sparke (University of Washington, Yhdysvallat) ja Maria Kaika (University of Manchester, Britannia). Korkeatasoiset esitelmät käsitelivät globalisaation, kansainvälisten suh-

teiden ja koulutuksen välisiä suhteita. Ulkomaisia kutsuluentoja seurasivat kotimaisten asiantuntijoiden kommenttipuheenvuorot. Päivillä organisoitiin myös kaikille avoin paneelikeskustelu aiheesta ”Innovaatioympäristöt ja aluekehitys: Mihin suuntaan tutkimus on matkalla?” Paneelin puheenjohtajana toimi professori Markku Sotaurata Tampereen yliopistosta ja panelisteina olivat professori Vesa Harmaakorpi (Lappeenrannan teknillinen yliopisto, Lahden yksikkö), erikoistutkija Mika Kautionen (Tampereen yliopisto), professori Päivi Oinas (Turun kauppakorkeakoulu) ja professori Seija Virkkala (Vaasan yliopisto). Maantieteellistä tutkimusta esiteltiin kaikkiaan 17 teemaryhmässä. Järjestelyt sujuivat hyvin ja ryhmät pysyivät vilkkaasta keskustelusta huolimatta hyvin aikatauluissa. Esitelmien abstraktit jaettiin osanottajille kokousmateriaalien mukana ja ne ovat saatavilla myös verkosta.

Päivien iltajuhlan avasi järjestäjien edustajana Jouni Häkli. Illan palkintojenjaon aloitti Suomen suunnittelu- ja maantieteellisten liitto palkitsemalla vuoden 2007 parhaan suunnittelu- ja maantieteen pro gradu -työn. Suomen Maantieteellinen Seura palkitsi kaksi tutkijaa. Emeritusprofessori Lauri Hautamäelle myönnettiin Leiviskä-mitali maantieteen tutkimuksen ja opetuksen hyväksi tehdystä työstä. Puheenjohtajan myöntämän Ragnar Hult-mitalin sai puolestaan emeritusprofessori Seppo Siirillä. Kaikkiaan Maantieteen päivillä oli noin 200 osanottajaa. Miellyttävää oli opiskelijoiden suuri osallistumisaktiivisuus.

Julkaisuutoiminta

Fennia-sarjan päätoimittajana jatkoi Jukka Käyhkö ja toimitussihteerinä fil. toht. Annukka Malmsten (molemmat Turun yliopistosta), jonka äitiyslomasijaiseksi syksyllä 2008 tuli fil. kand. Kari Kajuuhi Turun yliopistosta. Toimitustyön tukena on edelleen ollut *Fennian* tieteellisen neuvottelukunta (Editorial Advisory Board), joka uudistettiin täysin vuonna 2008. Seura kiittää vanhaa tieteellistä neuvottelukuntaa tehdystä työstä ja toivottaa uuden tervetulleeksi. Tieteelliseen neuvottelukuntaan nimettiin kahdeksan uutta jäsentä entisten tilalle. He edustavat maantieteen eri alojen asiantuntemuksen kärkeä Euroopasta, Yhdysvalloista ja Kanadasta.

Fennia on ollut maantieteen alalla Suomessa johtava ja korkeatasoinen tieteellinen julkaisu, joka leviää laajalle kansainvälisessä tiedeyhteisössä. Lehden ilmestyminen on kuitenkin viivästynyt samalla kun tarjottujen artikkeleiden määrä on pienentynyt. *Fennian* nide 185: 2 (2007, sivut 63–132) ilmestyi vasta vuoden 2008 lopussa. Se sisältää kolme artikkelia, jotka keskittyvät kysymyksiin pohjoismaisesta kilpailuvaltiosta, puomaisemalinjasta ja rannikkovesistön seurannasta. Kirjoittajia on kymmenen ja heistä kuusi ulkomaalaisia. *Fennian* nide 186: 1 on matkailuaiheinen teemanumero. Se sisältää kahdeksan artikkelia, joiden kahdeksastatoista kirjoittajasta kuusi on ulkomailta. Myös niteseen 186: 2 tulevat artikkelit ovat toimituksessa työn alla.

Terran toimituskunnassa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2008. Siihen kuuluvat päätoimittaja professori Pauliina Raento, toimitussihteerit Hannu Linkola ja kirjallisuustoimittaja dosentti Jan Hjort (kaikki Helsingin yliopistosta). *Terran* toimitusneuvosto uudistettiin vuon-

na 2008. Toimitusneuvosto kasvoi entisestä kahdeksasta jäsenestä 12-henkiseksi. Jäseninä toimivat vuonna 2008 professori Jouni Häkli, dosentti Sami Moisio, professori Matti Tikkanen, hallintot. toht. Kirsi Pauliina Kallio, professori Petri Raivo, professori Markku Tykkyläinen, professori Risto Kalliola, dosentti Olli Rosenqvist, professori Mari Vaattovaara, professori Ari Lehtinen, professori Sirpa Tani ja professori Seija Virkkala. Vuodelle 2009 erovuoroiset Petri Raivo, Mari Vaattovaara ja Seija Virkkala jättävät toimitusneuvoston. Seura kiittää yhteistyövuosista. Erovuoroisten tilalle kaudeksi 2009–2011 hallitus nimitti professori Petri Hottolan, dosentti Topi Antti Äikkään ja dosentti Raimo Heikkilän.

Vuonna 2008 ilmestyi *Terran* 120. vuosikerta. Se koostuu neljästä numerosta. Vihertäväkantisen vuosikerran kokonaissivumäärä oli 280. Lehden numeroiden painosmäärä oli 1 300 kappaletta. Vuosikerta sisältää yhteensä neljä pääkirjoitusta, kuusi artikkelia, kuusi katsusta, kolme kirjoitusta opetusideoista, kaksi keskustelupuheenvuoroa ja 64 kirja-arvostelua. Keskusteluosastossa pohdittiin muun muassa Helmer Smedsin merkitystä suomalaiselle maantieteelle. ”Uutisia ja tiedonantoja” -osastossa kerrottiin Suomen Maantieteellisen Seuran ja muiden maantieteellisten organisaatioiden toiminnasta sekä uusista väitöksistä, muista oppinnäytteistä, palkinnoista ja nimityksistä. Julkaistut kirjoitukset edustivat maantieteen eri aloja ja kirjoittajat maantieteen laitoksia ja muita tutkimuslaitoksia eri puolilla Suomea.

Vuoden 2008 teemanumeron aiheena on konfliktien maantiede. Vierailevana toimittajana oli hallintot. toht. Anna-Kaisa Kuusisto-Arponen (Tampereen Yliopisto). Teemanumeron artikkeleissa pohdittiin konflikteihin liittyviä käsitteitä ja sotamuistoja sekä -lapsuutta.

Terra on kotimainen maantieteen pääjulkaisukanava. Kaikkien artikkeleiden ja katsusten käsitteelliset käsitteet käyvät läpi nimettömän, toimituksen ulkopuolisten asiantuntijoiden ennakkoarvioinnin. Näin taataan julkaisusarjan korkea tieteellinen taso. Seuran lehtien korkeasta tasosta kertoo myös se, että usein tulee käsiteltäväksi lupapyyntöjä *Terrassa* julkaistun aineiston uudelleen julkaisemiseksi. Palauteen mukaan lehteä pidetään kiinnostavana ja tasokkaana. Julkaistavaa aineistoa on ollut runsaasti tarjolla.

Vaihtosuhteet sekä julkaisujen ja julkaisutietojen levittäminen

Seuran arkistonhoitajana vaihtui vuoden 2007 lopulla. Emeritusprofessori Kalevi Rikkistä seuraa Katariina Kosonen. Seuran vaihtosuhteista huolehtii Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskus. Seuran yhteyshenkilö on notaari Airi Töyrymäki. Seura pyrki toimimaan julkaisujen kehittämisen ja niiden vaihdon kautta suomalaisen maantieteen ”näyteikkunana” ulkomaille. Seuran julkaisujen vaihtotoiminta on edelleen maailmanlaajuisia. Vuonna 2008 *Fenniaa* lähetettiin 230 ja *Terraa* 119 vaihtokumppanille. Monille vaihtokumppaneille menevät molemmat lehdet.

Seuran julkaisu- ja tiedotustoiminnasta tiedotettiin kansainvälisissä tieteellisten julkaisujen, kuten Elsevierin kaupallisissa luetteloissa. *Fennian* kansainvälisestä markkinoinnista huolehtii EBSCO Publishing, jonka kautta artikkelit ovat saatavissa elektronisessa muodossa. Artikkeleiden leviämi-

sen kannalta tärkeimmät tietokannat ovat edelleen GEOBASE ja GeoRef sekä kotimainen ARTO. *Terran* artikkelit ja katsaukset ovat luettavissa sähköisessä muodossa Elektraan kuuluvissa kirjastoissa. Elektran tuotoista voi päätellä, että *Terran* artikkeleita luetaan ahkerasti myös kirjastoissa. Lisäksi Seuran julkaisut löytyvät verkkokirjakauppa Granumin sivuilta.

Seuran internet-kotisivulta löytyvät englanniksi *Fennian* ja *Terrassa* julkaistujen artikkelien tiivistelmät ja julkaisujen tilaustiedot. Lisäksi Seuran sivuille on sijoitettu maantieteen opetusta palvelevaa aineistoa, lista Seuran toimihenkilöistä ja tiedote tulevasta maantieteen alan tapahtumista Suomessa. Seuran jäseneksi liittyyään yleisimmin verkon kautta. Hilikka Ailio Helsingin yliopistosta piti yllä Seuran verkkosivuja.

Kansainvälinen toiminta ja muut edustukset

Seuralla on toimintavuoden aikana ollut edustus muun muassa seuraavissa organisaatioissa ja tilaisuuksissa:

- Seura on Euroopan maantieteellisiä seuroja yhdistävän EUGEO-järjestön jäsen. Seuran yhteyshenkilönä on Markku Löytönen.
- Seura on jäsenenä EUROGEO-järjestössä. Seuran edustajana toimi Tino Johansson. Suurin muutos vuonna 2008 oli järjestön nimen muuttaminen vanhasta The European Network of Geography Teacher Associations uudeksi The European Association of Geographers.
- Seuraa on edustanut HEREDOT (Network for Geography in Higher Education) -verkostossa Tino Johansson.
- Seura on jäsenenä I.A.G. (International Association of Geomorphologists) -järjestössä, jonka kokouksissa Seuraa on edustanut Matti Seppälä.
- Maantieteen kansainvälisen unionin (IGU) Suomen kansalliskomiteassa Seuraa edusti Olli Ruth (2007–2010), joka toimii myös kansalliskomitean sihteerinä. Varajäsenenä on Pirjo Hellemaa.
- IGU:n hallituksessa Seuraa edustaa Markku Löytönen.
- Suomen Akatemian biotieteiden ja ympäristön tutkimuksen toimikunnassa maantiedettä edustaa Jouni Häkli Tampereelta.
- Maantieteen päivillä Tampereella Seuraa edusti puheenjohtaja Markku Tykkyläinen.
- Tieteellisten seuran valtuuskunnan vuosikokouksessa Seuraa edusti Tommi Inkinen. Seuraa hallituksessa edustanut Markku Löytönen luopui kautensa päätyttyä hallituspaikasta.
- Seura on jäsenenä EASE (European Association of Science Editors) verkostossa. *Fennian* päätoimittaja Jukka Käyhkö toimi seuran yhteyshenkilönä.
- Seuran hallituksen jäsen Markku Löytönen on nimitetty TSV:n julkaiseman Tieteessä Tapahtuu lehden toimitusneuvostoon. Nimitys on kolmivuotinen (2008–2010).
- Löytönen on myös nimitetty Helsingin yliopiston vararehtoriksi syksystä 2008 alkaen.
- Suomen tiedekustantajien liiton vuosikokouksessa Seuraa edusti Markku Löytönen.
- Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnassa Seuraa edustaa edelleen Markku Löytönen.

- Ikiroutatutkimuksen ja -tekniikan Suomen kansalliskomitean jäsenenä Seuraa edustaa kyseisen kansalliskomitean puheenjohtaja Matti Seppälä.
- Svenska litteratursällskapet i Finland -seuran Delegation för den svenska litteratürens främjande -jaostossa edustajana oli kaudella 2007–2009 John Westerholm.

Vuonna 2008 Seura jatkoi edellisvuotena käynnistämäänsä projekteja. Seuran arkiston konservointi etenee. Työskentely jatkuu tulevina vuosina yhteistyössä tait. toht. Taneli Eskolan kanssa.

Talous

Tieteellisten Seurain Valtuuskunta myönsi Seuralle valtionavustusta vuodelle 2008 *Terran* julkaisemiseen 11 750 euroa ja *Fennian* julkaisemiseen 5 000 euroa. Kansainvälisiin jäsenmaksuihin myönnettiin 450 euroa. Seuran vuodeksi 2007 Tieteellisten Seurain Valtuuskunnalta saamasta avustuksesta jouduttiin vuoden 2007 aikana palauttamaan 2 553,16 euroa. Palautus muodostuu *Terran* hyvästä tuloksesta. *Fennia* teki 5 912,04 euron negatiivisen tuloksen vetäen koko tilivuoden tappiolliseksi. Seuran kokonaistulos tilivuonna 2008 on 4 448,36 euroa tappiota. Lehtien sivumäärää pitäisi pystyä ennakkoimaan niin, ettei palautettavaa syntyisi kovin paljon. Julkaisutoiminnan avustusta käytettiin *Fennian* ja *Terran* julkaisemiseen. *Fennian* hinta oli ulkomaille tilattaessa 44 euroa, kotimaahan 36 euroa ja jäsenhinta oli 18 euroa. Seuran lehtiä, myös vanhoja numeroita, voi ostaa Tiedekirjasta (Kirkkokatu 14, Helsinki). *Terra* maksoi ulkomaille tilattaessa 35 euroa, kotimaahan 32 euroa ja jäsenhinta oli 14 euroa, vuosijäsenmaksun kanssa yhteensä 28 euroa. Seuran järjestötoiminta rahoitettiin jäsenmaksuista kertyneillä tuloilla. Jäsenmaksun suuruus oli 14 euroa. Jäsenten määrä pysyi melko ennallaan 2008 aikana. Kaikkiaan Seuran taloudellinen liikkumavara on viime vuosina heikentynyt.

Seuran tilintarkastajina toimivat fil. toht. Juhani Virkanen ja prof. John Westerholm Helsingin yliopistosta. Varatilintarkastajiksi valittiin fil. maist. Jaakko Kähkönen ja ATK-neuvoja Hilikka Ailio.

Loppukatsaus

Vuoden kansallisessa päätapahtumassa, Maantieteen päivillä Tampereella, jaettiin ansaittu tunnustus maantieteen alan hyväksi tehdystä työstä. Päivien ohjelma oli ajankohtainen ja laajoja kansainvälisiä ja paikallisia ongelmia luotaava. Osanottajia oli jälleen runsaasti. Ylioppilaskirjoitusten yhteydessä Seura palkitsi parhaat maantieteen vastaajat.

Seuran julkaisuissa ilmestyneet artikkelit edustavat kirjossaan hyvin maantieteen laajaa tutkimuskenttää. Artikkeleissa olivat esillä niin käsitteet kuin empiiriset tutkimukset. Aiheita olivat muun muassa luonto, paikallisuus, matkailu, konfliktit ja ympäristökysymykset. Keskustelu *Terran* sivuilla on ollut vilkasta, ja opettajille sopivaa aineistoa ilmestyi mukavasti. Päätoimittajana jatkaa professori Pauliina Raento, jolla on ollut tapana avata keskustelua ajankohtaisista aiheista. *Fennia* on myöhempiä ilmestymiskaatapultustaan ja lehden rahoituksessa on edelleen ongelmia. Tulevat teemanumerot parantavat ilmestymistilannetta viime vuodesta.

Seuran edustajat toimivat aktiivisesti monissa kansainvälisissä ja kansallisissa järjestöissä. Vuoden kuluessa Seuran jäsenmäärä pysyi melko muuttumattomana, mutta talous heikkeni edelleen hieman. Eläkkeelle jäävät ja yliopistoista valmistuvat maantieteilijät usein eroavat Seurasta, joten uusien jäsenten hankinta on tulevanakin vuotena tärkeää.

Suomen Maantieteellinen Seura haluaa kiittää jäseniään sekä kaikkia niitä yhteisöjä ja yksityishenkilöitä, jotka toimivat vuoden 2008 aikana Seuran sekä sen tarkoituserien ja toimintahankkeiden edistämiseksi.

TOMMI INKINEN
SMS:n sihteeri